

NATIONALMUSEETS
NATURVIDENSKABELIGE
UNDERSØGELSER

Dendrokronologisk undersøgelse af tømmer fra Bølling Kirke, Ringkøbing amt

af
Orla Hylleberg Eriksen

Foto: Knud Fuusgaard

NNU rapport nr. 15 • 2006

RINGKØBING AMT

Bølling Kirke
 18.01.01 Bølling sogn
 Knud Fuusgaards Tegnstue ved Knud Fuusgaard
 Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen.
 NNU j.nr. A8651

Tagkonstruktion

Tretten prøver af eg (*Quercus* sp.) undersøgt. 10 prøver er dateret. Splintved er bevaret på fire af prøverne. Kurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve (7056M001) på 152 år, som dækker perioden 1300-1451 e.Kr.

På baggrund af de foreliggende oplysninger kan diagrammet (se nedenfor) tolkes således, at der er tre faser repræsenteret i materialet.

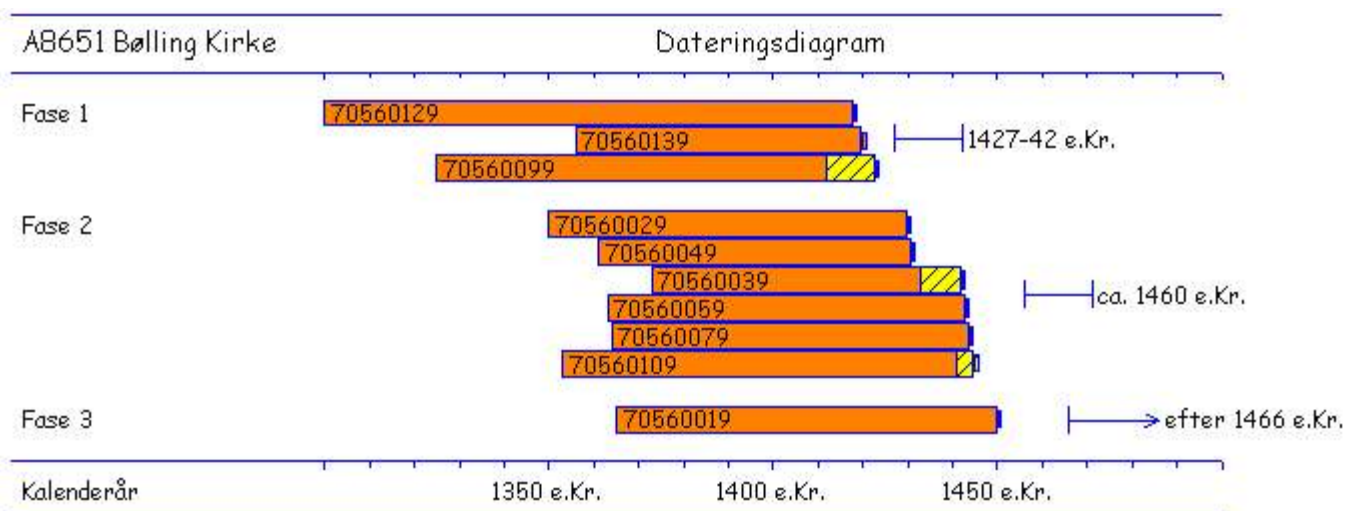
Første fase (70560099, 70560129 og 7056013). Prøverne stammer fra træer, hvis fældningstidspunkt kan bestemmes til omkring 1430-35 e.Kr.

Anden fase (70560029, 70560039, 70560049, 70560059, 70560079 og 70560109). Prøverne stammer fra træer, hvis fældningstidspunkt kan bestemmes til omkring 1460 e.Kr.

Tredje fase (70560019). Prøven stammer fra et træ, hvis fældningstidspunkt kan bestemmes til *efter* 1466. e.Kr.

Antallet af årringe i prøverne varierer fra 66-120.

Splintstatistik: ca. 20 -5+10 år.

A8651 Bølling Kirke, Ringkøbing amt - Krydsdateringer - indbyrdes										
	0019	0029	0039	0049	0059	0079	0099	0109	0129	0139
70560019	*	2.40	5.23	5.34	4.11	6.59	2.79	3.52	3.34	2.28
70560029	2.40	*	3.11	2.99	4.73	3.12	3.77	4.35	4.44	4.04
70560039	5.23	3.11	*	7.50	4.22	3.99	1.64	4.58	3.66	2.74
70560049	5.34	2.99	7.50	*	6.64	4.75	3.59	7.61	5.06	6.79
70560059	4.11	4.73	4.22	6.64	*	7.51	3.11	7.33	4.28	6.52
70560079	6.59	3.12	3.99	4.75	7.51	*	3.47	5.08	4.79	4.66
70560099	2.79	3.77	1.64	3.59	3.11	3.47	*	2.39	6.56	2.09
70560109	3.52	4.35	4.58	7.61	7.33	5.08	2.39	*	3.51	8.82
70560129	3.34	4.44	3.66	5.06	4.28	4.79	6.56	3.51	*	5.57
70560139	2.28	4.04	2.74	6.79	6.52	4.66	2.09	8.82	5.57	*

A8651 Bølling Kirke, Ringkøbing amt - Krydsdateringer med referencekurver												
	0019	0029	0039	0049	0059	0079	0099	0109	0129	0139	M001	
Sjælland, 2X900001	4.03	2.41	2.67	5.05	5.03	4.53	4.26	3.78	5.29	4.03	6.21	
Øst Jylland, 6M100001	2.75	2.48	2.32	1.45	3.26	2.99	4.62	1.60	4.92	2.07	4.15	
kirker i Vendsyssel, 81M00003	3.53	1.42	1.94	2.91	4.90	4.63	2.30	2.81	4.76	3.21	4.83	
kirker i Vendsyssel, 81M00004	4.32	2.73	1.84	4.99	4.53	3.87	4.20	3.10	4.56	3.44	5.93	
Nordjyllandskurven, 8M100002	4.56	1.10	1.59	1.85	2.23	3.78	3.50	0.59	4.26	0.01	5.59	
Danmark Vest + Slesvig, 9i456785	3.14	1.52	3.01	2.76	3.72	4.22	4.14	1.61	6.97	2.16	4.99	
Slesvig-Holsten, DM100003	2.16	1.78	1.36	0.70	0.55	2.52	1.52	0.02	3.52	-	3.35	
Sydvestskåne, SM000001	2.88	2.45	3.77	3.58	4.97	4.90	2.62	4.28	5.64	3.49	6.70	
Skåne og Blekinge, SM000005	4.07	2.42	3.70	4.86	4.90	4.70	3.72	3.07	5.16	2.95	6.42	

A8651 Bølling Kirke, Ringkøbing amt - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
70560019	Nr. 1	86	ja	nej	H1	1365-1450	efter ca. 1466	*
70560029	Nr. 8	81	ja	nej	H1	1350-1430	efter ca. 1446	*
70560039	Nr. 9 (I)	70	ja	9 år	S1	1373-1442	ca. 1453	*
70560049	Nr. 9 (II)	71	ja	nej	H1	1361-1431	efter ca. 1447	*
70560059	Nr. 11	81	ja	nej	H1	1363-1443	efter ca. 1459	*
70560069	Nr. 12	81	ja	2 år	S1		ikke dateret	*
70560079	Nr. 13	81	ja	nej	H1	1364-1444	efter ca. 1460	*
70560089	Nr. 15	106	ja	nej	H1		ikke dateret	*
70560099	Spær 7	99	< 1 cm	11 år	S1	1325-1423	ca. 1432	*
70560109	Spær 8	92	ja	4 år	S1	1353-1445	ca. 1461	*
70560119	Hanebånd 5	73	4-5 cm	nej	H1		ikke dateret	*
70560129	Rem	119	ja	nej	H1	1300-1418	efter ca. 1434	*
70560139	Uden nr.	65	ja	nej	H1	1356-1420	efter ca. 1436	*

Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
 * prøven foreligger som en skive af en bjælke.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger. Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.